

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 08-22452 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

1

בפני כב' השופט מנחם קליין

מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ

התובעת

נגד

1. אסף חסון

הנתבעים

2. אקסטזה מוטור בע"מ

2

3

פסק דין

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

מונחת בפני בקשה לביטול הפסיקתא שנחתמה בתיק דנן ולמתן פס"ד אחר תחתיה. השאלה המרכזית המונחת לפתחו של ביהמ"ש היא האם יש לאכוף את הסנקציה שנקבעה בין הצדדים בהסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין שהופר, ככתבה וכלשונה או שניתן לנהוג לפנים משורת הדין ולהפחית הסנקציה באופן דרסטי.

רקע:

בתאריך 30.3.08 הגישה התובעת, חברת "מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ" תביעה לסך 7,553 ₪ נגד "אקסטזה מוטור בע"מ" ואסף חסון (להלן: "המבקש"). בתאריך 17.3.09, במהלך דיון מקדמי בתיק, הודיעו המבקש, בא-כוחו וב"כ התובעת, כי נחתם הסכם פשרה והגישו אותו לאישור בית המשפט.

בהסדר הפשרה נקבע, בין היתר, כי:

1. הנתבעים ישלמו לתובעת סך של 4,000 ₪ תוך 45 יום.
 2. אי עמידה בתנאי ההסכם תעמיד את מלוא סכום התביעה לפרעון מיידי, ובית המשפט מתבקש לפסוק לתובעת שכ"ט עו"ד והוצאות, אשר ישולמו אם יופר ההסכם.
- באותו יום נתתי תוקף של פסק דין להסכם הפשרה וקבעתי הוצאות ושכ"ט עו"ד בסך 2,700 ₪+מע"מ.
- בתאריך 6.5.09 הודיעה התובעת כי הנתבעים דנן לא עמדו בהסדר וביקשה שתינתן פסיקתא בהתאם לאמור לעיל.

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 08-22452 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

1
2 בתאריך 10.5.09 נחתמה הפסיקתא המבוקשת ונפתח תיק הוצל"פ.
3
4 בתאריך 1.6.09 הוגשה בקשה לביטול הפסיקתא ולאפשר תשלום ה – 4000 ₪ בהתאם
5 להסכם. הבקשה נוסחה על ידי המבקש שלא היה מיוצג ולקתה בחסר. המבקש טען ששלח
6 שיק על סך הסכום הנ"ל ושיק זה התקבל אצל ב"כ התובעת אך זה סירב לפרעו.
7
8 המבקש צירף לבקשתו פניות בדוא"ל לתובעת ולב"כ עוד לפני חלוף המועד לתשלום והוא
9 טען שלא קיבל כל תשובה וכי בכוונה רצתה התובעת לגרום להפרה ול"הקפיץ" את החוב פי
10 כמה.
11
12 בנסיבות אלו, המבקש טען כי יש לפעול לפני משורת הדין ולהשית עליו סנקציה מינימאלית
13 ולא להקפיד על קיום הסנקציה על פי הסכם הפשרה שקיבל תוקף של פסק דין.
14
15 התובעת, על ידי ב"כ המלומד, טענה מאידך לחיוב המבקש לפי הסנקציה האמורה, שכן
16 בחתימת ההסכם ויתרה התובעת על זכויות רבות וכעת מגיע לה את מלוא תשלום החוב
17 בצירוף שכ"ט והוצאות (בסכום כולל המתקרב לכ – 13,000 ₪) כדין.
18 ב"כ התובעת הודה כי השיק הגיע אליו כעבור 7 ימים אך אין זה כלל משנה, ומשחתם
19 המבקש על ההסכם, עליו לכבדו במלואו.
20

דין:

21
22
23 ראשית, יש לזכור כי הכלל היסודי הוא שהסכמים יש לכבד (ראה למשל את שנפסק ברע"א
24 3888/04 מלכיאל שרבט נ' שלום שברט, פד"י נ"ט(4), בעמ' 68).
25
26 מי שחותם על הסכם אשר מקבל גושפנקא של בית המשפט ואינו עומד בתשלום שהתחייב
27 בגינו, מן הדין הוא שתופעל נגדו הסנקציה המוסכמת בין הצדדים.
28
29 יחד עם זאת, מכיוון שהאיחור היה רק של 7 ימים והתקלה נבעה כנראה גם מהסיבה
30 שהתובעת וב"כ התעלמו מפניות המבקש, מן הדין לשקול האם אין מקום שלא להפעיל נגד
31 המבקש את מלוא הסנקציה ולנהוג כלפיו לפני משורת הדין.
32
33
34
35

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 08-22452 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

פעילות בית המשפט לפני משורת הדין

1
2
3 סבורני שבסוגיה סבוכה זו, יש מקום לפנות ולהיעזר בעקרונות שהותוו במסורת עתיקת
4 היומין של המשפט העברי.

5
6 הדרך לנסות ולקבוע איך על בית משפט לנהוג על פי עקרונות מהמשפט העברי הינה, הן
7 מתוך חוק יסודות המשפט, תש"מ – 1980 המפנה לעקרונות הצדק, המוסר והשלום של
8 מורשת ישראל (כלקונה) והן באמצעות ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית
9 כפי שנקבע בס' 1' א' לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, וכפי שציין כב' הנשיא (בדימ') אהרון
10 ברק בספרו "שופט בחברה דמוקרטית" (עמ' 290):

11
12 **"ערכי היסוד של המשפט העברי מעצבים את דמותנו כעם וכמדינה. בהם**
13 **באים לידי ביטוי היותנו לא רק מדינה דמוקרטית אלא גם מדינה יהודית.**
14 **ערכי יסוד אלה הם חלק מערכי היסוד של משפטנו. יושם נא אל לב:**
15 **הפנייה לערכי היסוד של המשפט העברי אינה פנייה אל משפט משווה. זו**
16 **פנייה אל משפט ישראל. זו פניית חובה. הפנייה אינה אל כל ערכיו של**
17 **המשפט העברי. הפנייה היא לאותם ערכים המהווים חלק ממשפט**
18 **המדינה".**

19
20 ערכי תום הלב, ערכי הצדק, היושר וההגינות, הם ערכים המהווים חלק ממשפט המדינה
21 וניתן לשאוב מהמשפט העברי הדרכה כיצד לנהוג על פיהם.

22
23 הסוגיה בדבר הכפיה על לפני משורת הדין מצאה את ביטוייה בפסק דין מקיף בסוגיה
24 (אשר חלק מהמקורות שלהלן לקוחים ממנו) שניתן על ידי כב' השופט שמואל טננבוים בתיק
25 ע"ב 3942/04 פרנס דוד נ' אברהם לב (להלן: "עניין פרנס") בבית הדין האזורי לעבודה
26 בת"א-יפו (פורסם ב"נבו"). השופט טננבוים דן בסכסוך בין עובד ומעביד, שם דרש המעביד
27 פיצוי מהעובד על נזקים שגרם במהלך העבודה. בית הדין דן שם בשאלה, האם הרשות
28 השופטת רשאית לכפות על צד להתדיינות, התנהגות שלפנים משורת הדין. האם החיוב לנהוג
29 במידה זו, הינו חיוב מוסרי המוטל על בעל דין ועליו בלבד או שמא גם בית הדין מוסמך,
30 במקרים מסויימים, לפסוק פסיקה מחייבת על סמך הלכה שיסודה ב"לפנים משורת הדין".

31
32 גם ביהמ"ש המחוזי בערעור שהוגש כנגד פסק דין שניתן בבית משפט השלום אשר הכליל
33 במסגרת שיקולו שיקולים של "לפנים משורת הדין" דן בסוגיה. בית המשפט המחוזי בע"א
34 3340/01 בנק המזרחי נ' בתלי אפללו (פורסם ב"נבו") דחה את הערעור וקבע:

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 08-22452 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

1 "לא בכדי הדבר הראשון שמבקש שלמה המלך מאלוהיו כשהוא מתבשר
2 שעליו למלא תפקיד של שופט ולשפוט את העם הוא "ונתת לעבדך לב
3 שומע, לשפוט את עמך, להבין בין טוב לרע, כי מי יוכל לשפוט את עמך
4 הכבד הזה" (מל"א ג, ט). ואם מוצא שופט לנכון לפעול לפי תחושת הלב,
5 מה לנו כי נתערב בכך?"

6
7 על עמדה זו של ביהמ"ש המחוזי נמתחה ביקורת רבה ובין היתר כתב על כך פרופ' רון
8 שפירא:

9
10 "אין ספק שפסיקה כזאת חריגה בשיטות משפט בנות זמננו. לא בכדי,
11 האסמכתא היחידה המובאת בה היא מן הנביאים. יש נטייה לחשוב
12 שקיימת לבנק חובה מוסרית שלא לנשות בלקוחותיו העניים בתקיפות
13 יתירה, אך קשה למצוא במדינות מודרניות בתי משפט הרואים לעצמם
14 סמכות לכפות על תובע עשיר, הצודק בתביעתו, לוותר על חלק ממנה
15 "לפנים משורת הדין...". יש הרבה יופי בגישתו המוסרית של בית
16 המשפט המחוזי, ולמרות זאת פסיקתו נראית שגויה לגמרי... השופטים
17 אינם רשאים להניח שהם "שופטים את העם" מכח מתת - אל להיות
18 בעלי "לב שומע". מדינת חוק מינתה אותם לבצע תפקיד מוגדר, והצניעות
19 (המתגלמת בעקרון החוקיות) מחייבת אותם לבצע תפקיד זה כמות שהוא,
20 ולא לממש את העדפותיהם המוסריות".

21
22 מצד אחד גמישות מחשבתית ואפשרות להתערבות חברתית אך מצד שני נוקשות שתפקידה
23 לדאוג לוודאות משפטית וכלכלית ולמנוע עיוותים שייגרמו כתוצאה משרירות לב של
24 שופטים הפוסקים שלא עפ"י החוק.

25
26 בעבר ניצבתי בפני הקונפליקט שבין פסיקה עפ"י דין או לפנים משורת הדין וצינתי בת"א
27 (ת"א) 515 92/04 בנק לאומי למשכנתאות נ' אברהם דוד (פורסם ב"נבו"):

28
29 "טענה נוספת ומהותית יותר שבפי ב"כ התובעת, נוגעת לתפקידו של
30 ביהמ"ש זה. לדידה, משהודו הנתבעים בחוב, בית משפט זה תפקידו ליתן
31 פסק דין ולהותיר עניין בדיקת יכולת הנתבעים להחזר החוב, אך לראש
32 הוצאה לפועל.

33 לדברי ב"כ התובעת המלומדת לבית משפט זה אין כלל סמכות לבדוק את
34 יכולת החזר של הנתבעים, להציע, "ללחוץ" או לקבוע את החזר החוב
35 כשהמדובר בהפרת חוזה ברורה. לטענה זו התקשיתי להשיב על אתר

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 22452-08 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

- 1 ובעצם החלטתי זו סובבה סביב הלבטים וההתלבטויות שבהתמודדות עם
2 אותה טענה:
3
4 האם אכן בית משפט זה הוא אך "חותמת גומי" ותפקידו לאטום אוזניו
5 ולנעול ליבו לזעקות הנתבעים? האם הפיתרון החוקי היחיד הוא לשלוח
6 אותם להוצאה לפועל, להגדיל את החוב על ידי שכ"ט והוצאות בהוצל"פ
7 ולהעמיס על מערכת ההוצאה לפועל "חייבים" אשר מעוניינים לשלם את
8 חובם בסופו של דבר? האם מערכת ההוצאה לפועל תפקידה להתמודד רק
9 עם "סרבני חוב" למיניהם או גם עם אנשים מסוגם של הנתבעים? האם
10 בית משפט זה יוכל להשתית את הכרעותיו (כשאין המדובר בפגיעה
11 בקניינו של התובע באשר קרן החוב, הריבית וריבית פיגורים אינם שנויים
12 במחלוקת) על תחושות הלב תוך התחשבות במצוקותיהם של הנתבעים?
13 האם אין סכנה כי "HARD CASES" (כגון זה שבפני) יגרמו בסופו של
14 דבר ל – "BAD LAW" (כאמרתו הידועה של השופט הולמס)?
15
16 הסתמכתי אז על המשפט העברי בכדי למצוא תשובה לשאלות אלו, וציינתי כי:
17
18 "תפקידו של השופט ע"פ המשפט העברי הוא לא לפסוק ע"פ הלשון
19 היבשה בה מובאים ונשמעים הדברים באזניו אלא עליו להסתכל על
20 התכלית השיפוטית תוך שמפעיל שיקול דעת, תכונה זו של "לב אמיץ",
21 והבאתה במניין תכונותיו של הדיין, מרמזת ויותר מכך שעל הדיין לשקול
22 בין שיקוליו לא רק מבחינה משפטית "טכנית", אלא גם שיקולים של
23 "לב", ובכללם צדק ומוסר, כך שבתוצאה הסופית יהא כדי "להציל עשוק
24 מיד עושקו".
25
26 המקורות הנורמטיביים לפסיקה לפנים משורת הדין
27
28 המקור לפסיקה גמישה היא במצוות: "ועשית הישר והטוב בעיני ה'" (דברים, ו', פסוק
29 י"ח).
30
31 רש"י במקום מציין:
32
33 "הישר והטוב: זו פשרה לפנים משורת הדין"
34
35 הרמב"ן מרחיב:

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 08-22452 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

1
2 "מתחלה אמר שתשמור חוקותיו ועדותיו אשר צווך, ועתה יאמר גם באשר
3 לא צווך, תן דעתך לעשות הטוב והישר בעיניו, כי הוא אוהב הטוב והישר.
4 וזה עניין גדול, לפי שאי אפשר להזכיר בתורה כל הנהגת האדם עם שכניו
5 ורעיו וכל משאו ומתנו ותיקוני הישוב והמדינות כולם. אבל אחרי שהזכיר
6 מהם הרבה, כגון לא תלך רכיל, ולא תקום ולא תיטור, ולא תעמוד על דם
7 רעך, לא תקלל חרש, מפני שיבה תקום וכיו"ב, חזר לומר בדרך כלל
8 שיעשה הטוב והישר בכל דבר, עד שיכנס בזה והפשרה ולפנים משורת
9 הדין... ואפילו מה שאמרו: ופרקו נאה, ודברו בנחת עם הבריות, עד
10 שיקרא בכל ענין תם וישר".

11
12 המושגים "שורת הדין" ו"לפנים משורת הדין" באים כבר במקורות קדומים, כגון במדרש
13 ההלכה לפסוק "והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשוך", במכילתא דרבי
14 ישמעאל (פרשת יתרו): "ואת המעשה – זו שורת הדין; אשר יעשו – זה לפנים משורת
15 הדין".

16
17 במסכת בבא מציעה דף ל' עמ' ב' מובאת מימרה תמוהה, וכך נאמר:

18
19 "אמר ר' יוחנן לא חרבה ירושלים אלא על שזנו בה דין תורה".

20
21 וכי על כי דנו דייני ישראל עפ"י דין תורה תיחרב ירושלים?
22 לכאורה, המדובר בדבר אבסורדי לחלוטין, שכן וכי לצורך מה מונו אותם דיינים ולא בכדי
23 לפסוק ולדון עפ"י דין תורה? וכי איזה פסול יש בכך?

24
25 בהמשך הגמרא מוסברת עמדת ר' יוחנן ובה צוין:

26
27 "...שהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עבדו לפנים משורת הדין".

28
29 לפי דעה זו חייבת להתקיים, ליד מערכות דינים נוקשות עפ"י דין תורה גם מערכת דינים של
30 לפנים משורת הדין. מערכת בה ניתן לסטות מכללים משפטיים יבשים ולפסוק תוך ראייה
31 כוללת ורב ממידית של החיים החברתיים והאנשים החיים ופועלים על פי אותם דינים.

32
33 נראה כי העיקרון שהנחה את ר' יוחנן, הוא – שכאשר דנים רק עפ"י הדין, ללא התחשבות
34 ב"לפנים משורת הדין", אזי גם בורא עולם ינהג כך בבוא לדון את עם ישראל.

35

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 08-22452 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

1 וכפי שנכתב ב"תומר דבורה", פרק ראשון :

2
3 "היא חסד לאברהם - הם המתנהגים בעולם לפנים משורת הדין כאברהם
4 אבינו, גם הקב"ה מתנהג עמהם לפנים משורת הדין, אינו מעמיד עמהם
5 הדין על תוקפו אף לא בדרך היושר, אלא נכנס עמהם לפנים מן היושר, כמו
6 שהם מתנהגים. והיינו חסד לאברהם הקב"ה מתנהג במדת החסד עם
7 אותם שהם כמו "אברהם" בהתנהגות".

8
9 בפסיקות ההלכה קיימת מחלוקת בשאלה אם ניתן לכפות על האדם לנהוג לפנים משורת
10 הדין, אם לאו.
11 המרדכי, מחכמי אשכנז (בבא מציעה, פרק בק, סימן רנ"ז), קובע:

12
13 "גם אנן כייפין למיעבד [=גם אנו כופים לעשות] לפנים משורת הדין, אם
14 היכולת בידו [של הדיין] לעשות".

15
16 ואילו הרא"ש, שעבר מאשכנז לספרד (פסקי הראש, בבא מציעא, פרק הק, סימן ז'), מציין:

17
18 "ולאו דכייפין ליה [=ולא שכופים אותו], דאין כופין לעשות לפנים משורת
19 הדין".

20
21 לדעת רס"ג (ספר הפיקדון), הציווי לנהוג לפנים משורת הדין מכוון רק לבעלי הדין:

22
23 "שזאת חובה על הבעלים [=בעלי הדין, המתדיינים], לא על הדיין. אכן,
24 הדיין לא יוסיף בידינו, ולא יגרע, ולא יעוול, שלא יעוות למאמרו: לא תעשו
25 עוול במשפט, לא תשא פני דל".

26
27 ר' משה איסרליש (הרמ"א) בהלכות דיינים בשו"ע חו"מ סימן יב' סעיף ב', קובע כי:

28
29 "ואין בי"ד יכולין לכוף ליכנס לפנים משורת הדין אע"פ שנראה להם שהוא
30 מן הראוי (ב"י בשם ר"י ובשם הרא"ש) ויש חולקים (מרדכי פ"ב דמציעא)".

31
32 ר' יוסף קארו בהלכות דיינים בשו"ע אינו מקנה לבית הדין זכות לכפות על לפנים משורת
33 הדין. ובמפורש מציין זאת בבית יוסף (חו"מ סעיף יב' ס"ק ח'):
34

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 08-22452 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

1 "כתב רבינו ירוחם בשם הרא"ש אין כופין על לפנים משורת הדין ופשוט
2 הוא בעיני".
3
4 מאידך, פוסק ר' יואל סירקיס, כי ניתן לכפות על לפנים משורת הדין. בהגהות הב"ח (טור)
5 חו"מ סימן יב' ס"ק ד') הוא כותב כי:

6
7 "... משמע דרב היה כייף ליה לרבה בר בר חנא דאם לא כן מאי קאמר ליה
8 דינא הכי אם לא בא לכופו. ואע"ג דהתוספות פרק הגוזל קמא ופרק אלו
9 מציאות, פירשו דמשום לפנים משורת הדין לא היה ליה להפסיד אלא מקרא
10 דלמען בדרך טובים, מכל מקום בעל כרחך, שמעינן דכופין על דבר שאינו
11 חייב בו מן הדין...".

12
13 מוסיף הב"ח ומציין לסוגייה במסכת בבא מציעא (דף כד' ע"ב) הדנה בחובת השבת אבידה
14 לפנים משורת הדין ומביא מספר פוסקים המחייבים להחזיר את אותה אבידה משום לפנים
15 משורת הדין ומוסיף:

16
17 "וכן נוהגים בכל בית דין בישראל לכופ לעשיר בדבר ראוי ונכון ואף על פי
18 שאין הדין כך ופוק חזי מאי עמא דבר [צא וראה כיצד העם נוהג]."

19
20 מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק רבה הראשי של ארץ ישראל (תרכ"ה – תרצ"ה) דן
21 בסתירה לכאורה שבין החיוב המוטל על בית הדין "ודל לא תהדר בריבו" (שמות כג' ג') לבין
22 סמכותו של בית הדין לפסוק בדרך של לפנים משורת הדין, וכך הוא כותב:

23
24 "... ואפילו בשופטים פרטיים ג"כ אין זה כלל גמור, שלא להתחשב עם
25 המצב של הנדונים, שהרי מעשה רב שמענו בבבא מציעא פג' א' שחייבו רב
26 לרבה בב"ח להחזיר את הגלימא שלקחו מהשקולאי ולשלם להם ג"כ את
27 שכרם מצד טענתם שטענו עניי אנו וטרחנין כולי יומא וכפיכן ולית לן מידי
28 מטעם 'ואורחות צדיקים תשמור'. וגם עיקר של לפנים משורת הדין גם הוא
29 נכנס בכלל הדין לפעמים' ולא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהם על
30 דין תורה ולא עשו לפנים משורת הדין' בבא מציעא ל'. מכל זה אנו מוכרחים
31 לומר שהכתוב שאומר' ודל לא תהדר בריבו' הוא נאמר דוקא בזמן שהדיין
32 אינו מתחשב כלל עם שורת הדין, אלא שהוא פוסק את המשפט רק מפני
33 מידת הרחמים על הדל, אבל בזמן שיש משקל לזה ג"כ מצד צורת המשפט
34 ויסודי הדין, יש רשות לדיין לפעמים לצרף לזה ג"כ מידת הרחמים והחמלה
35 על האומללים והעובדים הנדכאים..."

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 08-22452 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

1

2 (מכתב הראי"ה קוק לסופר אז"ר התפרסם בספר זכרון לאברהם שפיגלמן, ת"א תשל"ט עמ'
3 67-68).

4

5 נמצא, כי לשיטתו של הרב קוק, כפיה לפנים משורת הדין, אינה הנהגה של רחמים המנותקת
6 מן הדין. סמכותו של בית הדין לצרף את "מידת הרחמים והחמלה" לדין, מוגבלת למקרים
7 בהם יש למידה זו יסוד בדין עצמו.

8

9 לדידי נראה כי הליך הפיכתן של הנהגות מוסריות בלתי אכיפות לנורמות משפטיות ברות
10 אכיפה היא אפשרית וביטוי מובהק לכך בקביעתו של המחוקק לפיה, קיימת חובה לנהוג
11 בתום לב וביישום המעשי -קונקרטי של חובה זו על ידי בתי המשפט (ראו: גבראלה שלו,
12 דיני חוזים, מהדורה שניה - ירושלים תשנ"ה עמ' 49. אהרון ברק, שיקול דעת שיפוטי, ת"א
13 1987, עמ' 470-471).

14

15 כפי שציין השופט טננבוים בעניין פרנס, תפיסה משפטית נוהגת זו, רחבה דיה על מנת ליצוק
16 לתוכה ערכים וכללים של המשפט העברי לרבדיו. עקרונות על שהינן דוקטרינות רחבות
17 שגבולותיהן לא נקבעו על ידי המחוקק, וביחוד עקרון תום הלב, ראוי שיתמלאו תוכן
18 קונקרטי גם על ידי קליטה של עקרונות המשפט העברי.

19

20 סבורני כי הלכה שבמקורה נתפסה במשפט העברי בגדר "לפנים משורת הדין", ניתן יהיה –
21 במקרים ראויים – ליישמה בדין הנוהג במסגרת שורת הדין, בפסיקתם של בתי המשפט.

22

23 **מטרת הסנקציה:**

24

25 מטרת הסנקציה ברוב הסדרי הפשרה הינה בעלת משמעות כפולה: ראשית, היא נועדה להגן
26 על התובע במקרה בו הנתבע מנסה להתחמק מתשלום במכוון. שנית, מטרתה הרתעתית, על
27 הנתבע להרגיש מחוייב להסדר ולעמוד בו, בכדי לשחרר את התובע מהצורך של פניה להליכי
28 ההוצאה לפועל, הנמשכים שנים תוך כדי הצורך בהוצאת כספים רבים באיתור נכסים,
29 עיקולי מטלטלין, החסנתם, מכירתם וכד'.

30

31 כך, למשל ראוי להטיל את מלוא הסנקציה לאחר שמתברר לבית המשפט כי הנתבע חתם על
32 הסדר ללא כוונה לקיימו, או שהחל לשלם סכום קטן בכדי שיבוטל הליך עיקול או הליך
33 אחר שהכביד עליו ובאופן מפתיע ניתק כל קשר, לאחר הסרת אותו הליך, והפסיק לשלם.

34

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 08-22452 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

1 המקרה דן לא נופל לאף אחת מהסיטואציות דלעיל. המבקש רצה מלכתחילה לשלם את
2 סכום הפשרה ואלמלא הויכוח שפרץ בעניין החשבונית מס, כנראה שהבעיה הייתה נפתרת
3 במהירות תוך שיתוף פעולה בין הצדדים.

4
5 על סמך העקרונות שפרטנו לעיל, סבורני כי אין מקום לחייב את המבקש במלוא הסנקציה
6 שצויינה בהסכם.

7
8 עם זאת, ראוי להטיל סנקציה חלקית מכיוון שלדעת בית המשפט היה על המבקש לפעול
9 באופן סביר לביצוע התשלום במועד.

10
11 יש להתחשב ברמת הרשלנות של המבקש תוך יישום אמות המידה של תום לב הנדרשת
12 מהצדדים בקיום הוראותיו של הסכם.

13
14 **סוף דבר**

15
16 המבקש לא עמד בהסדר שנחתם, בכך שלא שולם סך של 4,000 ₪ תוך 45 יום אלא שהשיק
17 הגיע למשרדי ב"כ התובעת ביום ה- 52.

18
19 הפעלת הסנקציה במלואה תחייב את המבקש בכ- 13,000 ₪, תחת 4,000 ש"ח. סנקציה זו
20 אמורה למנוע מצבים בהם מתדיינים חותמים על הסדרים רק כדי "להרוויח זמן" ותוך חוסר
21 תום לב. אין זה המצב שבפני. במקרה זה יש לנהוג כלפי הנתבע, לפני משורת הדין, ולקבוע
22 סנקציה אחרת תחת הסנקציה שנקבעה בהסכם שקיבל תוקף של פסק דין.

23
24 הנני מקבל את הבקשה לביטול הפסיקתא והנני נותן פסק דין זה תחתיה באופן שהנני
25 מעמיד את סך החוב שנוטר לתשלום (במקום 4,000 ₪) ע"ס 5,800 ₪.

26
27 סכום זה ישולם תוך 30 יום מקבלת פסק דין זה.

28
29 תיק ההוצאה לפועל שנפתח בגין הפסיקתא לא ייסגר אלא לאחר ביצוע התשלום הנ"ל.
30 מובהר לנתבע כי אי ביצוע התשלום דלעיל יאפשר לתובעת לחזור ולבקש חתימה על פסיקתא
31 על מלוא הסנקציה שהוסכמה בין הצדדים.

32
33 **המזכירות תשלח פסק דין זה לצדדים בדואר רשום**

34
35 ניתן היום, ה' שבט תש"ע (20 בינואר 2010), בהעדר הצדדים.

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו

25 בינואר 2010

תא"מ 22452-08 מוריה יל"י נכסים והשקעות בע"מ נ' אסף חסון ואח'

מנחם קליין, שופט

1